

FAMILY BUSINESS

David Bork

Aile şirketlerinde anlaşmazlıklar nasıl çözülür?

Sigorta, yaptırdınız mı? Eğer cevabınız "Evet" ise o zaman hayatınızda hesaba katılması gereken riskler olduğunu, tam anlamıyla kavramışsınız demektir. Dünyanın dört bir yanındaki pek çok ülkede otomobil sürücülerinden, kendi arabalarının ruhsatını tescil kurumundan alabilmeleri için ön koşul olarak bir sigorta satın almaları zorunlu tutulur. Bu sigortanın bir kazaya karıştığınız takdirde en azından karşı taraftaki aracın hasarını kapsaması gerekir.

Yabancı bir ülkede araba kiraladığınızda, araba kiralama şirketi genellikle kiralayandan bir kazaya karışması halinde sadece kendi arabasına değil aynı zamanda diğer araca da olan hasan karşılayacak şekilde sigorta yaptırmasını talep eder. Çünkü araba kiralama şirketi ortada bir risk olduğunu iyi bilir.

Aile şirketlerinde de çok sayıda risk var. Risklerden biri de şirket ortakları arasındaki anlaşmazlıktır. Aradaki ilişkiler ne kadar dostane olursa olsun er veya geç şirket ortakları arasında bir ihtilaf çıkması kaçınılmazdır. Burada anlaşmazlık, şirketin gidişatı, kâr dağıtımı, yeni bir işe yatırım, şirketin tamamının veya bir kısmının satışı gibi herhangi bir konudan kaynaklanabilir. Olası anlaşmazlıklar listesi aslında bir şirkette alınması gerekli kararlar listesi kadar uzayıp gidebilir. Peki ne yapmalı? Şayet aile reisi hayattaysa o zaman sadece ağırlığını koyarak sorunu tek başına çözebilir. Kendi kararını açıklar ve sorun çözülmüş olur. Ama ya aile reisi hayatta değilse ve çocuklar arasında bir anlaşmazlık baş göstermişse o zaman ne olur? İşte burası anlaşmazlık çözümü sözleşmesinin devreye girdiği noktadır. Eğer aile reisi, zeki bir insansa bu gibi bir prosedürü ken-

disi şirkette aktif olarak çalışırken oluşturmuş ve vasiyetinde mirasçılara aile şirketi içindeki paylarına sahip olmak için bu sözleşmeyi kabul etmelerini ön koşul olarak dayatmıştır. Bu sözleşmede mirasçı, kendi payına düşen şirket hisselerine sahip olmanın ön koşulu olarak hissedar sözleşmesinden belirtilen anlaşmazlıkların çözümü prosedürüne uyacağını peşinen kabul eder.

Aşağıdaki kutuda bir anlaşmazlık çözümü sözleşmesi örneği görüyorsunuz. Bundan faydalanan insanların, onu kendi ailelerindeki özel koşullara uyacak ve şirketlerle ilgili geçerli kanunları ihlal etmeyecek şekilde birtakım değişikliklere tabi tutması gerekir. Aslında şirket ortaklarının uyacakları süreçleri ve şartları tanımlayan bir hissedar sözleşmesi oluşturmak adettendir. Sizin hissedar sözleşmenizin içine yerleştirilecek bu bölümün çeşitli uyarlamaları sayesinde şirket içinde ortaklar arasındaki anlaşmazlıkları çözebilirsiniz.

Anlaşmazlık sürecinde ilk aşama, arabuluculuktur. Sorunlar genellikle bu şekilde ve bu seviyede çözülebilir. Peki ya içinden çıkılmaz bir durum olduğunu beyan edenler arabulucuya aynı fikirde değilse ne olur? Böylesi bir durumda, beyanda bulunan ve karardan memnun olmayan hissedarın, holding başkanına ve diğer tüm hissedarlara kendilerinin tahkim sürecini başlatıyor olduklarını haber veren yazılı bir bildirimde bulunmak için 24 saatleri vardır.

Bu "ön-sözleşme" tıpkı bir araba kiralarken yaptırdığınız sigorta gibi bir güvencedir. Hissedarlar önceden bir sözleşme yapmalıdırlar ki ortaya bir anlaşmazlık çıktığında çözüm için üzerinde önceden uzlaşmış etkili bir çözüm yöntemine sahip olabilsinler.

ANLAŞMAZLIK ÇÖZÜMÜ SÖZLEŞMESİ ÖRNEĞİ

Bu prosedür, bir ailenin çeşitli faaliyetlerde "tek sesli konuşması" gerektiği süreçlere uygulanır. Hissedarlar, gelecekte bir noktada aile holdingi hissedarları seviyesinde bir karar alınırken içinden çıkılmaz bir duruma girilmesinin mümkün olduğunun bilincindedir. Ayrıca bu hissedarların eğer mümkünse hiç hissedar davası açmayacaklarına dair bir niyet beyanıdır.

Bu sözleşmenin amaçları açısından içinden çıkılmaz durum, tüm hisselerin yüzde X'inden fazlasını temsil eden hissedarın, belirli bir konuda "çıkılmaz"da olduğunu beyan etmesi olarak tanımlanacaktır.

Bu gibi bir beyan, tartışmalı kararın alınmasından itibaren 72 saat içerisinde bu/şu hissedara iletilecektir. Bu beyanatın diğer hissedarlara iletiminin yazılı bir şekilde yapılması, kendilerine resmi ve belgeli bir şekilde teslim edilmesi gerekir. Burada tercih edilen yöntem taahhütlü mektuptur.

Direktörler kurulu başkanı, bu gibi bir bildirimini aldığı gösterir

makbuzun üzerindeki tarihten sonraki iki iş günü içinde, sorundaki ayrıntıları inceleyecek profesyonel bir arabulucu olan tarafsız bir üçüncü şahsı görevlendirecektir.

İnceleme süreci 10 gün sürecektir ve arabulucuya da kendi fikrini oluşturabilmesi için 15 iş günlük mühlet verilecektir. Arabulucunun fikri, sadece bu amaç doğrultusunda organize edilmiş bir toplantıda bütün hissedarlara bildirilecektir. Şayet çıkmaz bir durumda olduğunu beyan eden hissedar belirtilen bu fikri onaylıyorsa o zaman sorun çözülmüş demektir. Arabulucu, nihai kararı ve sorunun çözümünü anlatan bir belge hazırlayacaktır. Beyanda bulunan hissedarın arabulucunun bu fikrini kabul ettiklerine dair yazılı bir açıklama yapmaları şarttır. Ayrıca buna ilaveten arabulucu, bu gibi bir belgenin kabul edildiğini onaylamak için toplantıdaki imza sürecinde hazır bulunacaktır. Bütün hissedarlar bu belgeyi imzalamakla yükümlüdür.